

Резолюції Генеральної Асамблеї ООН стосовно питань захисту (порушень) прав людини, гарантованих Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні та культурні права в зв'язку з окупацією Російською Федерацією частин території України

Із 2016 року Україна на щорічній основі вносить на розгляд Генеральної Асамблеї ООН резолюції щодо ситуації з правами людини на тимчасово окупованих РФ територіях України.

Головна мета резолюції – захистити конституційні права громадян України, зберігати фокус міжнародної уваги до проблеми забезпечення прав людини на тимчасово окупованих РФ територіях України, забезпечення ретельного моніторингу з боку ООН, зокрема на її виконання Генеральний секретар ООН готує відповідні доповіді (станом на сьогодні опубліковано 11 доповідей, остання - А/79/258); підтвердження територіальної цілісності України, невизнання будь-яких змін статусу цих територій, засудження тимчасової окупації Росією частини території України та дій окупаційної влади, грубих порушень прав жителів цих територій, заклику до РФ як окупаційної влади дотримуватися міжнародного права, а також надання безперешкодного доступу для моніторингових механізмів на тимчасово окуповані території України.

У період з 2016 до 2021 рр. резолюція носила назву «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна» та схвалювалась відповідно: 71/205 від 19.12.2016, 72/190 від 19.12.2017, 73/263 від 22.12.2018, 74/168 від 18.12.2019, 75/192 від 16.12.2020.

У 2021 році назва резолюції була оновлена з метою належного відображення статусу тимчасової окупації території України – «Ситуація з правами людини в тимчасово окупованих Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна» та схвалювалась відповідно: 76/179 від 16.12.2021 та 77/229 від 15.12.2022.

У 2023 році сфера охоплення резолюцією розширена на всі тимчасово окуповані РФ території України, що, відповідно, було відображено у назві документа: «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих територіях України, включаючи Автономну Республіку Крим та місто Севастополь» 78/221 від 19.12.2023 р.

Після повномасштабного вторгнення РФ, до тексту резолюції були включені нові важливі положення з метою відображення поточної ситуації, зокрема щодо:

резолюцій, ухвалених в рамках Спеціальної надзвичайної сесії ГА ООН, а також відповідні резолюції Ради ООН з прав людини;

Рішення Міжнародного суду ООН від 16 березня 2022 р. за поданим Україною запитом щодо визначення тимчасових заходів у справі про звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти Російської Федерації). Цим рішенням Суд наказав РФ 1) негайно зупинити військові дії, які вона розпочала на території України 24 лютого 2022 року; та 2) негайно забезпечити припинення будь-яких заходів, що сприяють військовим операціям, зазначеним в пункті (1), та вживаються будь-якими військовими підрозділами або нерегулярними збройними формуваннями, які підконтрольні Російській Федерації або підтримуються нею.

Згадуються доповіді Незалежної комісії з розслідування РПЛ по Україні, а також відзначається важливість діяльності Комісії.

Згадується рішення Генсека ООН щодо включення збройних сил РФ та афілійованих з ними збройних формувань до додатку його щорічної доповіді щодо Дітей та збройних конфліктів (т.зв. «список ганьби») за вбивства дітей і атаки на школи та лікарні.

Повторюється заклик Генасамблеї до РФ припинити депортацію українських дітей, роз'єднання родин, будь-яку зміну статусу дітей, зокрема негайно скасувати рішення про спрощення процедури отримання громадянства Російської Федерації для українських дітей-сиріт або дітей, які залишилися без батьківського піклування;

Міститься заклик до РФ надати вичерпну інформацію відповідним агенціям ООН та міжнародним організаціям зі списком усіх депортованих українських дітей, включаючи тих, чий статус був змінений, хто був усиновлений або переданий на піклування прийомних батьків, а також вжити всіх необхідних заходів для безпечного повернення цих дітей на Батьківщину;

Відзначається видача ордеру Міжнародного кримінального суду на арешт В.Путіна та М.Львової-Белової;

Наголошується, що РФ як держава-окупант несе повну відповідальність за окуповану нею територію, що, руйнування Каховської гідроелектростанції спричинило катастрофічні наслідки для економіки, сільськогосподарської діяльності та екології регіону та засуджується у цьому зв'язку ненадання гуманітарного доступу ООН для допомоги постраждалому населенню;

Засуджуються цілеспрямовані атаки ракетами та дронами по цивільній інфраструктурі, що призводять до великих жертв серед цивільного населення.

На даний час делегація України спільно з групою держав-партнерів опрацьовує оновлений проєкт цього річної резолюції, яка, відповідно до процедур, буде схвалена спочатку Третім комітетом 79-ї сесії ГА ООН 20 листопада ц.р., а в середині грудня – на пленарному засіданні ГА ООН. Цьогорічний текст резолюції буде посилений, зокрема положенням щодо ведення РФ «агресивної війни проти України» (war of aggression against Ukraine), а також шляхом включення положень щодо захисту прав українських військовополонених та незаконно утримуваних у РФ цивільних.

II. 7 квітня 2022 року, у відповідь на повномасштабне вторгнення РФ в Україну, що призвело на серйозних порушень прав людини, Генеральна Асамблея ООН ухвалила резолюцію ES-11/3 щодо призупинення членства РФ у Раді ООН з прав людини.